

Рецензия

на представените трудове за участие в конкурс за академичната длъжност „Доцент“, обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ бр.21, от 15 март 2011 г.

Рецензент: доц. д-р Габриела Белова Белова-Ганева

Кандидат: гл.ас.д-р Николай Атанасов Марин

I. Кратки биографични данни за кандидата

Кандидатът Николай Атанасов Марин завършва средното си образование през 1997 г. в Техникума по икономика „Иван Илиев“ – гр. Благоевград. През 2002 г. завършва специалност „Международни отношения“ – ОКС „бакалавър“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“ – гр. Благоевград, а през следващата година придобива магистърска степен по специалност „Право“ в същия университет. През периода м. януари 2004 г. – м. януари 2007 г. е зачислен като редовен докторант към катедра „Международно право и международни отношения“ в Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“ – гр. Благоевград. През м. февруари 2007 г. Специализираният научен съвет по правни науки към ВАК му присъжда образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност 05.05.15 – Международно право и международни отношения. С решение на Комисията по научно-изследователска дейност към ЮЗУ е отличен в конкурса за щатен преподавател, придобил най-рано образователната и научна степен „доктор“ за учебната 2006/2007 академична година. От 2004 г. е хоноруван, а от 1 март 2007 г. е редовен асистент в катедра „Международно право и международни отношения“ по учебните дисциплини „Дипломатическо и консулско право“, „Международно публично право“, „Външна политика на Европа и САЩ“ и др. Хоноруван преподавател по учебната дисциплина „Право на Европейския съюз“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. От 2009 г. е назначен за ръководител на Европейския документационен център към Югозападния университет „Неофит Рилски“. Кандидатът д-р Николай Марин е участник в редица проекти, както национални, така и международни – INTERREG (2006 г.) в Комотини, Гърция; в семинар, посветен на борбата срещу трафика на хора и нелегалната миграция в Черноморския регион - European Union BSM Programme (2010) в Тбилиси, Грузия, което е удостоверено със съответните документи.

II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Като член на катедра „Международно право и международни отношения“ познавам добре научното развитие и научната продукция на гл. ас. д-р Николай Марин. Съвсем отговорно и аргументирано мога да уверя почитаемите членове на Научното жури, че ние обсъждаме изследователската и преподавателската работа на един задълбочен, аналитичен, изключително продуктивен и отговорен пред своите студенти кандидат.

Фактите, които ми дават основание за тази констатация, са следните. Първо, в обявеният конкурс гл. ас. д-р Николай Марин участва със самостоятелна монография – „Юрисдикция на Съда на Европейския съюз в пространството на свобода, сигурност и правосъдие“, издадена през 2011 г. в Университетско издателство „Неофит Рилски“-Благоевград и с един учебник в съавторство с проф. д-р Еньо Савов – „Право на Европейския съюз с отчитане на Договора от Лисабон“, Благоевград, 2009 г. Посочената сериозна научно-изследователска продукция е реализирана само в рамките на две години.

Представени за рецензиране са единадесет статии, от които две са на английски език: „Development of EU Internal Security – An Incentive for Deepening of the Criminal Legal Cooperation among Member States“, Conference Proceedings „Nicolae Balcescu“ Land Forces Academy Publishing House, Sibiu 2010, а за другата – „Influence of Lisbon Treaty on the Jurisdiction of the European Court of Justice in the Area of Freedom, Security and Justice“ е приложено потвърждение за включването на статията. Две от статиите са на руски език – „Новые аспекты правосубъектности Европейского Союза“ в „Актуальные проблемы юридической науки и правоприменительной практики“, Москва, 2009 и „Европейский ордер на арест в качестве инструмента для противодействия трансграничной преступности в Европейском Союзе“ в „Актуальные проблемы юридической науки и правоприменительной практики“, Москва, 2010. Седем от представените статии са на български език, от които една в съавторство.

Внушителен е броят и на участията и изнесените доклади от гл.ас. д-р Николай Марин в периода 2007 г. – 2010 г. в научни конференции. Те са изнесени, както в конференции, организирани от български образователни и научни институции (напр. Международна научна конференция „Членството в ЕС и НАТО: поуки за България“, проведена по случай 30-годишния юбилей на специалност „Международни отношения“ в УНСС, София, 18-19 май 2007 г., годишната конференция на Варненския свободен

университет „Геополитически и морскоправни аспекти на международните отношения”, Варна, 8-9 юни 2007), така и в чужди научни форуми – The 16th International Conference Economic, Social and Administrative Approaches to the Knowledge-Based Organization, Ministry of National Defence „Nicolae Balcescu” Land Forces Academy, Сибиу, 25-27 ноември 2010 г.

От приложената документация се констатира, че на колегата гл.ас. д-р Николай Марин е присъдено II-ро място в конкурса за най-добра научна публикация през 2008/2009 г. от Съюза на учените в България – Благоевград, което заедно с факта, че колегата е най-младият доктор на Югозападния университет за 2007 г., лично за мен е доказателство за едно достойно научно признание за неговите изследователски качества и умения. Очевидно е, че в областта на правото на Европейския съюз колегата Марин е сред водещите млади научни работници в страната.

В подкрепа на гореизложеното би могло да бъде добавено, че гл.ас. д-р Николай Марин е член на редакционната колегия на списание „Международна политика” – издание на Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски.

Гл. ас. д-р Николай Марин е член на Съюза на учените в България, клон Благоевград и е един от учредителите на Българската асоциация по европейско право (БАЕЛ).

През периода 2005-2011 г. гл.ас. д-р Николай Марин е участвал в три проекта с международно и национално финансиране, а след обявяването на конкурса за „доцент” в един – през 2011 г. е член на колектива на проект „Европейският съюз и Русия – стратегическо партньорство или съперничество” по Наредба № 9 в ЮЗУ „Неофит Рилски с ръководител доц. д-р Г.Белова.

През своя научно-изследователски период гл.ас. д-р Николай Марин е бил на краткосрочни специализации – по програма „Еразъм” в Аристотеловия университет, гр. Солун, Гърция през 2005 г., в Съда на Европейските общности в Люксембург (в кабинета на съдия Александър Арабаджиев) през м. октомври 2008 г. и на обучение във връзка с борбата срещу трафика на хора и нелегалната миграция в Черноморския регион - European Union BSM Programme в Тбилиси, Грузия през 2010 г.

Гл. ас. д-р Николай Марин е бил рецензент на книгата на Киряк Цонев „Външна политика на азиатските държави”, издадена от Университетското издателство на ЮЗУ „Неофит Рилски” през 2009 г.

Преподавателската практика на гл.ас. д-р Николай Марин започва през 2004 г., когато още като докторант той започва да води упражнения в Катедра „Международно право и международни отношения” в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Н. Рилски” по учебните дисциплини „Дипломатическо и консулско право”, „Външна политика на САЩ и Европа”, а от 2006 г. по „Международно публично право” в специалност „Международни отношения”. След получаване на образователната и научна степен „доктор” от м. септември 2007 г. започва да чете лекционен курс по учебната дисциплина „Право на международните договори”, а впоследствие и по „Дипломатическо и консулско право” и „Външни отношения на Европейския съюз” в магистърската програма на специалност „Международни отношения”. От м. септември 2007 г. д-р Николай Марин изнася лекционен курс по „Право на Европейския съюз” във Факултет „Икономически и социални науки” на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” като хоноруван преподавател. Познавам отблизо неговата преподавателска работа в Югозападния университет и смея да твърдя, че д-р Николай Марин е изключително сериозен, отговорен и аналитичен преподавател, който предизвиква интерес сред студентската аудитория. В качеството се на ръководител на Европейския документационен център допринася за обогатяването на преподавателската дейност с практически измерения чрез активно сътрудничество с Представителството на Европейската комисия в България. Така например, през м. март 2010 г. група преподаватели и студенти взеха участие в дискусия „Плюсове и минуси от присъединяването към еврозоната и еврото” с г-н Пааво Палк - директор на Генерална дирекция “Комуникация” към Европейската комисия; а на 20 октомври 2010 г. бе проведена среща – дискусия, посветена на Общата селскостопанска политика с участието на г-н Джон Макклинтък, експерт в Европейската комисия.

Всичко това ми дава основание да направя заключението, че научната, научно-приложната и преподавателската работа на колегата Марин са много добре балансирани. И все пак в това отношение ще си позволя да отправя и първата си колегиална препоръка – нека в най-скоро време той подготви и представи на своята студентска аудитория един осъвременен учебник или учебно помагало в областта на дипломатическото и консулското право, което съм сигурен ще бъде от полза в подготовката на бъдещите юристи и международници, обучаващи се и извън ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Дотук изпълних изискваната от мен чисто формална, количествена оценка на представените трудове на кандидата, като сега вече преминавам в качествена задълбочена оценка на представените трудове от гл.ас. д-р Николай Марин.

Научно-изследователската дейност на гл.ас. д-р Николай Марин е центрирана върху въпроси, свързани с юрисдикцията на Съда на ЕС и съществуващата съдебна практика по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, като същевременно е обхванато развитието на сътрудничеството между държавите членки в областта на правосъдието и вътрешните работи – от първите стъпки, реализирани чрез групата TREVI до оформянето на пространството на свобода, сигурност и правосъдие и последните изменения, въведени с Договора от Лисабон.

Безспорно е, че обект на неговите научни изследвания е един изключително актуален и отговорен проблем, тъй като влезият в сила на 1 декември 2009 г. Договор от Лисабон (в частта си на Договора за функциониране на Европейския съюз) въвежда петгодишен преходен период по отношение на юрисдикцията на Съда в пространството на свобода, сигурност и правосъдие, след което (от 2014 г. – б.а) Съдът ще придобие задължителна юрисдикция в тези области, без значение дали държавите членки преди това са били приели с отделна декларация юрисдикцията на СЕО по отношение на т. нар. трети стълб.

Изследването на хармонизацията, макар и частична, на наказателноправната система в държавите членки, уреждаща основите на противодействието и превенцията срещу най-тежките трансгранични престъпления, показва висока ерудираност и професионализъм на автора, неговото умение да интерпретира, критично да осмисля процесите, развиващи се между държавите членки на Европейския съюз. Направен е изводът, че по-широката компетентност на Съда „представлява сериозна заявка за изграждането на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, което зависи от две изключително важни обстоятелства: безусловното осигуряване на четирите свободи на движение и усъвършенстването на противодействието срещу трансграничната престъпност за което са необходими обща правна уредба и съвместни усилия”.

Едва ли някои учен, пък било то в света или в България, анализиращ юрисдикцията на Съда на Европейския съюз в пространството на свобода, сигурност и правосъдие би могъл да претендира, че е формулирал нова научна област. Прави впечатление обаче аргументираният анализ и използването на нови научноизследователски средства за извеждането на значимостта на пространството на свобода, сигурност и правосъдие като основна цел на Европейския съюз. Проследено е

развитието на процесите и правната уредба в рамките на това пространство от момента на неговото установяване досега, като са представени и неговите наказателноправни аспекти. Наистина, научни адмирации заслужава колегата Марин за това, че той анализира юрисдикцията и компетенциите на Съда на Европейския съюз в пространството на свобода, сигурност и правосъдие, както и актуалния въпрос за новата правосубектност на самия Европейски съюз след Договора от Лисабон и нейното отражение върху юрисдикцията на Съда на ЕС. Всеки един извод, който прави колегата Марин е обоснован и доказан на базата на новата правна уредба и съществуващата съдебна практика.

От изследователския поглед на гл. ас. д-р Николай Марин не убягва проблемът за съотношението между Съда на Европейския съюз и националните юрисдикции на държавите членки. Следва да бъде отбелязано, че изследователят е открил определени изводи и е направил препоръки с оглед преодоляването на някои трудности при прилагането на правото на Европейския съюз от българските съдилища, в частност отчитането на добрите практики на Швеция като държава членка на Съюза.

Както чисто научен, така и практически интерес според мен представляват и изследванията на д-р Николай Марин във връзка с ограниченията, предвидени в Договора за функциониране на Европейския съюз по отношение на юрисдикцията на Съда в пространството на свобода, сигурност и правосъдие. Първото е свързано с невъзможността на Съда да се произнася по валидността и пропорционалността на операции, проведени от полицейски и други правоприлагащи органи, докато второто ограничава компетентността на Съда да се произнася относно изпълнението на задълженията от държавите членки за поддържане на обществения ред и вътрешната сигурност.

За мен лично изключителна научно-изследователска стойност има направеният анализ на някои от най-важните дела от практиката на Съда на Европейския съюз по отношение на свобода, сигурност и правосъдие. Изследването е изключително актуално, тъй като този вид дела са разгледани от Съда през последните години (практиката на СЕО започва да се формира в основната си част след Договора от Амстердам) и част от решенията придобиват широк обществен отзвук в някои от държавите членки. Разгледани са по-важните дела, въз основа на които се поставят на сериозно преосмисляне правната конструкция и съотношението между наднационалност и междуправителствения подход в рамките на Съюза. Особено внимание заслужава анализираната от д-р Николай Марин съдебна практика във връзка

със спешното преюдициално производство в пространството за свобода, сигурност и правосъдие. Авторът не се ограничава с научно-изследователските констатации, а се опитва в сравнителен план да съпостави общото и спешното преюдициално производство, като откроява и българския принос в тази област – направеното спешно преюдициално запитване от Административен съд София-град, известно като делото Кадзоев С-357/09 PPU, гледано от големия състав на Съда на Европейските общности.

С голяма практическа стойност (вероятно в тази оценка би могло да има и известна доза субективизъм) е разгледаният от д-р Николай Марин въпрос за признаването и изпълнението на съдебни решения по наказателни дела в друга държава членка на Европейския съюз. Авторът поставя акцент върху въпросите за признаването и изпълнението на различни категории наказателни дела в зависимост от наложеното наказание, като се опитва да даде научно-изследователски отговор относно ролята и мястото на Европол и Евроюст в сътрудничеството по полицейски и наказателноправни въпроси с оглед по-гъвкавата организация в противодействието и механизмите на сътрудничество между държавите членки срещу трансграничната престъпност.

Критични бележки и препоръки

Моята първа препоръка към колежата д-р Николай Марин е да разшири изследването на хармонизацията в областта на наказателнопроцесуалното право, в частност относно доказателствата и доказателствените средства по дела, чийто предмет са трансгранични престъпления. Убедена съм, че изследването на тези моменти биха имали не по-малка научно-приложна стойност.

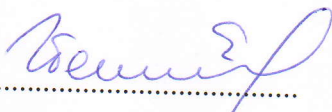
Втората ми препоръка е свързана с осъществяването на един сравнителен анализ на процесите в България и в другите държави – членки на ЕС по отношение на признаването и изпълнението на съдебни решения по наказателни дела. Струва ми се, че и в това отношение биха се открили интересни възможности за изследователски анализ, които биха имали стойностен научен характер.

По отношение на литературната осведоменост на анализиранияте проблеми от д-р Николай Марин всеки един, дори и обикновен читател би се съгласил с констатацията, че авторът се стреми да обхване възможно най-широк кръг от съществуващата научна литература, да я цитира коректно, да я анализира и обобщава колегиално и изследователски почтено.

Въз основа на гореизложеното си позволявам да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да гласуват единодушно „ЗА” кандидатурата на гл.ас. д-р Николай Марин да бъде избран за редовен доцент в ЮЗУ „Неофит Рилски”.

20.06.2011г.

гр.София

.....
(доц. д-рГабриела Белова)